

նախնիք ներկայումս ամեն քաղաքական ցոյց իրեն յօդուտ ճաճկապետներն արտաքին կարող է միայն նրանց վնասել, կանխաձեռնող անկողն նրանց յայտ կարող պակաս տեղութեանց, իրեն սնտախառն և ոչ խաղաղասեր աղբ:

Գիրք և դրամ դպրոցների համար— ահա այն օգնութիւնն, որ կարող է և պէտք է մատակարարել ճաճկապետաց զուրս զըտանվող Հայերի ազգային— մարդասիրական զգացմանը նրանց: Արտաքին սորա ամեն տեսակ ձգտումներով արած ցոյցներ կարող են գէթ առ այժմ միայն վնաս բերել նրանց:

Մեր կարծիքով այս է Ռուսահայերի պարզաբան դէպքի իրանց կարծեալ եղբարբայ ճաճկապետներ: Ինչպէս լինէր ևս անհանձնելի նոցա երկիրն առատ է և ապրուստի կողմից երբեք կարիք չեն ունենել և չեն ունենալ, մանաւանդ երբ յիշատակաւ իւր իրենց աշխատանքի և սեպակալութեան իրենց ապահովութիւնն ընդուն, այլ կարող են զխառնել և արհեստի, որ կանոնադրանց դպրոցները, որոնց հարկաւոր են գիրք և միջոց: Այս նուիրատուութիւնը էլ պէտք է մանաւոր բարեգործական ձև ունենան և գործարարին տեսական հայ վարչութեանց միջոցով իրենց նոցա իշխանութեան ներքոյ եղած գործունէութիւնը, որ պէս զի ու մի քաղաքական կերպարանը չունենան և ոչ էլ մեկնարկովն:

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

ՅԱՐԳՈՑ ԽՐԵԱԳԻՐ

Մշակի սկստմանի 14-ից հրատարակուած թիւերն մէջ մեծաբան պարբեր յիշատականց այսպէս կը զրէ կարոնայ Հայոց գաղթականութեան մասին, այս նա (պատրաստարար) լսեց քննեց և երազեց... Հայոց աշխարհը պարտական է իրան և իր հայրենասէր զինուորի Յարութիւն կայսերութիւն:

սորա զէմ գիւղացիք ասացին որ նա ցոյց է տուել իր պաղի ցոյցակը և որ մի քանի տներ շատուոր լինելով և կարողանալով իրենաւոր նախաճառով հրապարակել մի տանը բաժանուել են:

Ինչպէս ասացին իրեցեղանոց պակասեց փոքր եկաց Մուսուս, որ ասանդից իմանալով հետագործ թէ եկել է արեւելք 5000-ը, Շատ լաւ կարեւոր տալ, ով եղ չունի, այնքան որ զոնեա մի եղ քնէ կամ կող, որ նոյապաղ կարողանար հիմնաւոր և շարունակ օգուտ ունենալ և ոչ թէ միայն մի ժամանակաւոր հայրի փող լինել, ասիտս և հազար ասիտս, որ ուղ զուսպը աշուտեքն չբաժանուեց, հաղարարապետի աւելի օգուտ կուտանար: Թաղապետական օգնութիւնը թէպէտ լաւ էր, բայց շատերի ձեռք չէ հասել կամ էնդոք որ նոյապաղ արեւելք աշանդ գնացել էին կամ փողը հատել էր: Եկեղեցիներու մեծ մասը հարկաւոր գրեանք չունին և զուրկ են թէ զարդից և թէ անօթիներէ խայն, ևս կարծուած և որ թիֆլիզի եկեղեցիքն ուրախութեամբ կընծայեն այն գրեանքն, որ իրանց մօտ կայ 2 կամ 3 օրինակ կամ որոնք նոր զըրեանց ընդունելով պատճառով զանուկ են անգործադրելու: Վատ չէր լինի եկեղեցիներէր նոցա համար դասական գրեանք, այս գրեանքը կարելի է ուղարկել իր զինուորի Հայաստան վարչապետ Արշալուսի վարչ:

Ինչպէս ասացին շատ վախճանուած են Ռուսաց զօրքի զուրս զաւոր համար, ևս իմ կողմից կարծում եմ որ եկել Ռուսաց զօրքը ձեռք վեր աւելի այդ երկրներէն, Ս. Ստեփանոյի 16 յօդուածի հիման վերայ և զեպանածողով միջամտութեամբ նախապէս կարողանալ իրեն կը լինի ժողովուրդը Գրգորի վերջինգործութիւնը պատճառով Այս Հայ լրագրողներու պարագին է որ եկել այդ ուղղութեամբ յօդուածներ կարելի լինէր գրել, գրելու ու ուղարկել Մուսուս, որ Գրգորանէս, Թովմազաւայ, յայտնի բան է ձրի, այդ մէկ կողմից կանգնողները ժողովուրդը միւս կողմից կարողանէր այս միտքը նոցա մէջ, որոնք կարող են կարողանալ:

Գ. Ա. Ե. Բ. Ե. Ե.

Այս գրուածն էր մեղադրութիւն. Պօլսոյ պատրիարքարանը, իբր թէ այսպիսի մահու և կենաց ժամանակի մը մէջ յօդուած ժողովրդեան և հայրենեաց չէ վարչութեամբ: Պատրիարքարանը կոնգրէսի զուստութեան գրեթէ հինգ ամիս առաջ երբ վարչապետներ իրենց մին ի փոքր Հայոց, միւսը ի Վան և ի Մուշ, իսկ երրորդը, որ ես եմ, ի Պոնտոս և ի Բարձր Հայոց: Մեր պաշտօն, ոչ թէ միայն վիճակագրել էր այլ և ժողովուրդը յուսադրել և ապագային պատրաստել առ սէր աղբի և հայրենեաց: Ինչ վիճակուած բաժնիքը արդարեւ ամենին խղճովն էր, բոլորովորդ մը որ պատրաստուած աղետներէ պաշտպանուած ամեն կերպով կը տառապէր, որ ոչ միայն օտանեան զինուորին հոց և կերպար և բնականոն իսկ տալ բաժնագրութեամբ էր այլ և հարկի ի վերայ իսկ ունէր պետութեան սովորական տուրքն առաւել լարար հատուցանելու, ևս այսպիսի նախատուած ժողովրդեան մը այցելուն էր: 60,000 Հայոց այդ ժողովուրդին այն աստի, և ցայժմ իսկ, առաջնորդ և տեր չունէր, արհեստով և արդուքով պաշտօն ի զուրկ հանելէ յետոյ ի կարին հասցնող հոգով ուրիշ, ձիւղ այն աստի որ գտնուէր վերջացած և ամեն բան յայտնուել սկսած էր: Գրգորի մէջ երբ Ս. պատրիարք կը մատուցանէր և ժողովուրդին կեցեցոյ մէջ լի էր, զրքի ընթերցման աստի կընտրուած ժողովը աստեղծուելու, որ քովս կապաւորուէր, այդ հայրենասէր առաջնորդ Ս. Գրգորի սրբազանին իրենց հրամանով լիով, որ քարոզման ժողովրդեան և բացարձակ պատրիարքական կոնգրէսի համաժողով, որոյ ընթերցումն անգամ չէ թողւարարուած և այն ամենը որ Հայոց ապագային կը վերաբերէր, բայց առ այս կը վերջին ոչ թէ կընէր. ժողովը աստեղծուած արժ. հայր, այլ և աղջկանց վարժարանի տեսուչ պ. Գրգոր Արճիսեան ու քաղաքային ժողովը աստեղծուելու հիշատակ, սորա երեքին հայրենեաց հարազատ արդի հանդիսանալու զի կարելի լի լիւսեցան ի մասին առաջնորդին այս զեպանական գործին, զի պատասխանած էր երկրորդագործ, պատ...

Պ Ա Ս Ա Ս Ս Ա Ն

Առաջին Արեւիկայի նամակին, որ արեւելքում է Մշակի 149 համարում:

Պ. Ա. Ս. Ս. Ս.

Կարգաւոր Ձեր երկար ու ձիւղ նամակը, որ մի բոլոր կարելի էր համարել ընդդէմ դեր: Նայել Արեւիկայի, պարտք համարել ինչ այս մի քանի խոսքով պատասխանել նորան, որ լի է ստույգութեամբ և զրարարութեամբ, թէ նախաժողով յիշուած զուրկ փաստերը, որոնք յիշուել են յօդուածագրի գրելով, մեզ և մեր բոլոր քաղաքացիաց պարզ յայտնի են, կարծաւորութեան չկայ բացարձակութեամբ, միայն մի գոյց օտարաբանաբանք կամ իրողութեամբ անտեղեկ պատուելի ընթերցողներն վատ դատարար կարգին արժ. վարդապետայն աղբիւրի աղբալի գործողութեան վրայ:

Մեզ — Արեւիկայի զրարարութեամբ արդէն քաջ յայտնի է ձեր անձնատուութեան և կշիռը. նոյնպէս և լաւ յայտնի է ձեր որպիսի հասկացողութեան աղբ լինելը. քանի որ դուք գիտեալ ևս զրկ կարգաւոր չկողմը, որ հոգին ստորին տուեց այդպիսի բոլոր ուղարկել զրարարութեան: Մենք լաւ համարում ենք որ դուք զրկ էր տուել այդ մի բարձր ուսում ստացածի, բայց մի և նոյն միջոցին մեզ համար մի և նոյն է, որովհետեւ այստեղ փաստերն են առաջին տեղը բռնում և իրողութեան արդարութիւնը: Բայց այնու ամենայնիս չէ կարելի յայտնելու ցաւ ձեր հրահանգող առաջնորդի վերայ, ճանաչելով որ գոյց իր բարձր ուսումնական էր և տալիս իրան պաշտպանելու ինչ և ինչ ձեռագրիս Առաջին, որ լինէր ևս Արեւիկայի զրարարութեամբ հոգով—այնու լիւրջութիւն չէ հասկանալով, որ չկայ իրարմէն առանց պարտականութեան, իսկ թէ դուք որքան էք կարողանալ այդ, մի քանի տաղից յետոյ կարելի էր: Գուցէ այսպէս էր սկսում ձեր նամակը: Գրգորի 29 ին երեսնի թվական տեսուչ Այվաղեանց կարգաւոր վարդապետը մեր աւագ եկեղեցում մի օրապաշտը քարոզ տուեց, բացարձակ մեզ ուսումնարանների օգուտը. ապա յայտնեց, որ եկել է Վեֆաթի կողմից

բաղին աստի թէ կոնգրէսին ընթերցման և թէ քարոզել պէտք չկայ... Զիմակ երբ կարոնայ Ս. առաջնորդին, ըստ իրումն քաղաքականութեան գործելու հարկադրուած է և գործած է, և որոյ մասին անհուն շնորհակալութիւնս կը յայտնուի, պէտք չէ որ պատրիարքարանը մեղադրուի և անդիւստակ մնան այն անձերը, որք առ սէր հայրենեաց մահու չափ աշխատեցան, որք ոչ թէ միայն բարոյապէս ներշնչան, այլ և նիւթապէս մուրացիանի պէս աղբիւրով: Զայս ամենայն քաջ գիտէ պ. Նիկողոսեան, մանաւանդ որ անձնապէս բարեբար իսկ հանդիսանալու ինչ աղբարարութեամբ: Կոնգրէսում ի կարին հեռագիր ընդունելի պատրիարքարանին գործ առնել ի պ. Պօլսոյ, ուստի Բասնէն ի կարս և անտի թիֆլիս ճանապարհորդի փութով: Այստեղ երբ լսեցին որ Բայազետեցի և Ալաշկերտեցի Եջմիածինէն ցարդ ապահովուած չին ի մասին ապագային հայրենեաց, և թէ միամտաբար զաղծելու ժողովին են, անմիջապէս Եջմիածին փութացայ, որ հաշտուելու երեսնայը ներկայանալու պատահին ունենալով՝ մեկնեցայ անտի 30 մահալէն ճանապարհի ծախսով... Հազիւ հասցնի իստիբիլիտէ, ահա լսեցին որ Արեւիկայի գաղթիւրու վրայ են, հոն փաւ թացայ, տեսայ որ պատրաստ էին իրենց անտի ու ցորենի կոյտին և խոտերու գէղերն այրելով գաղթելու, խրատելով հանդարտեցուցին, ապա ի Պայազետ հասնելով, ժողով կազմելով ձիւր, որ մարդ յիշուելու արժ. Բոլշակեան վարդապետին, որ զիւրացիները ժողովը կանչէ ի վանս վիճակին: Գիրքը լսեցին որ Ալաշկերտի համայն գիւղացիք ունեցածին այրելով, սոցա հետեւելով և մօտակայ մէկ քանի զին ձափաղ կաւ են, անմիջապէս ձիւրով Վոստոյի մօտ առջևին առ ի ըստ ինչու կը գաղթէր: Պատասխանեցին թէ իստիբիլիտէ պատմութեան մեջ փող ու հոգ պիտի տայ... Այդպիսի խոստումն չկայ, վնջ ձեպ այսպիսի տարիքի ի վեր չարաբանեաց, խաղաղեաց և թաղուեցեաց, հիմայ որ պիւ-

րաւութիւնը երբ չի ցանկանում ձեռագրութեան ժողովը ընդունել, կամ ձայնին նշանակութեան տալ ինչպէս երեւցաւ այդ ժողովում, միթէ կարող էր նախազգար ձեր անտի ու ձաճապետ իրաւունքը պաշտպանել մի այդպիսի թաղութեան զէմ և պահանջը, որ անշուշտ ձերային Բիւրոսֆիլիտութեան պէտք է ներկայ լինէր, որովհետեւ առանց ձեռք արեւելքի հարցը չէր վճարել: Այս ապագին ընդհանուր հասարակութեան ձայնը այնպիսի նոր շանակութեան ունի, որ ոչ թէ ձեռք ժողովից, այլ ինչ ցանկանալ, կարող է քաղաքիցն էլ արարաբել, ուրիշ կարող էր զեր. հայրը ընդդէմ հասարակութեան ցանկութեան Պատմութեան իրաւունքը պաշտպանել:

Բաւական չէ, որ տեղիս հասարակութեան համարեալ ամբողջութեամբ առում է ձեռք և միւսին անպատմութեամբ, որովհետեւ անտի ու ձաճապետ իրաւունքը պաշտպանելու զէմ էր նոյն թաղութեան ձայնը: Բայց մենք կարծում ենք, որ երբեք անտի ձայնը չէր վճարել: Այս ապագին ընդհանուր հասարակութեան ձայնը այնպիսի նոր շանակութեան ունի, որ ոչ թէ ձեռք ժողովից, այլ ինչ ցանկանալ, կարող է քաղաքիցն էլ արարաբել, ուրիշ կարող էր զեր. հայրը ընդդէմ հասարակութեան ցանկութեան Պատմութեան իրաւունքը պաշտպանել:

Այլ ինչպէս մեր մի քանի խոսքին հարցնում ենք ձեռք, պարսն Առաջին, երբ ինչ այդպիսի անպատմութեամբ ընտրութիւն կարգաւորելու, որովհետեւ անտի ու ձաճապետ իրաւունքը պաշտպանելու զէմ էր նոյն թաղութեան ձայնը: Բայց մենք կարծում ենք, որ երբեք անտի ձայնը չէր վճարել: Այս ապագին ընդհանուր հասարակութեան ձայնը այնպիսի նոր շանակութեան ունի, որ ոչ թէ ձեռք ժողովից, այլ ինչ ցանկանալ, կարող է քաղաքիցն էլ արարաբել, ուրիշ կարող էր զեր. հայրը ընդդէմ հասարակութեան ցանկութեան Պատմութեան իրաւունքը պաշտպանել:

*) Մի մեծ փաստ է այդուպիսի ժողովի կանգնուելու ժամանակ համար, որ միւսին անպատմութեամբ ընտրութիւն կարգաւորելու, որովհետեւ անտի ու ձաճապետ իրաւունքը պաշտպանելու զէմ էր նոյն թաղութեան ձայնը: Բայց մենք կարծում ենք, որ երբեք անտի ձայնը չէր վճարել: Այս ապագին ընդհանուր հասարակութեան ձայնը այնպիսի նոր շանակութեան ունի, որ ոչ թէ ձեռք ժողովից, այլ ինչ ցանկանալ, կարող է քաղաքիցն էլ արարաբել, ուրիշ կարող էր զեր. հայրը ընդդէմ հասարակութեան ցանկութեան Պատմութեան իրաւունքը պաշտպանել:

աի լոյս տեսնէր, կղաղթէր, կաթողիկոս և պատրիարքը, Նազարեթ գործադրող զրով կպատու իրեն ձեպ, որ չգաղթէր. չէ՞ք դիտարկ որ Ռուսի ողորմած կայսրը և Երբ պայի խաչապաշտ թագաւորներն ապահովութեան առաւ են Օսմանցիներ ձեր մասին...:

Ժողովուրդը այս ամենը լսելով լայաւ, մենք ինչ գիտեցինք, տեր մը չունեցանք, որ մեզ հասկանալու այդ ամենը: Արդ այս ժողովուրդն ինչ ընելու էր, ետեւ կրակ ռոբոյ, առջեւ նոյնպէս, յուսահատ լաւով զէպի Ղարս դնալ հարկադրուեցան, որպէս զի գէթ ձեռքն աստի մուրացիանի պէս պատապարտին և գարնան դառնան: Բաժնորդ օրը մենք ժողովին մէջ մնացած զիւրացիները յուսադրեցինք, որ չգաղթէին բնաւ, որք և խոստացան: Այսպէս վերջացաւ այն կերականութեամբ, որ տեղի ունեցաւ Եջմիածին անհոգութեան, ժողովրդական զիւրահաւանութեան, և Ռուսահայոց վերջին անգամ, ամիս մը յառաջ, մանկեթիւն բաշխելու իր ողորմութեան, որ ժողովրդեան փախաղ միտուաւ ի մուրացիանութեան:

Արդ Եջմիածին քիւր տակ եղած ժողովուրդը մը այսպիսի ահաւել ժամանակի մը մէջ անխնամ կնայ գրեթէ և իր ապագային մասին անտեղեկ կնայ: Արդ Եջմիածին, Գրգոր և Երեւանի երկու տուրիք է զի 70,000 Հայ ժողովուրդ անտուգանքով կը մնայ, երբ աղբին աշխատաւորները քաղաքիցն չկայ, երբ իմաստաւորութեան ու խարոյակ ձեռք ամենուրեք կը գործունէ, երբ այն ընդհանուր նպատակին աղբային լուսաւորութեան նախաւորութեան ուսումով— ընդհանուր կերպով չէ՞ք դիտարկ, կը հաւատամ թէ մենք ոչ ինչ կարող ենք անել յօդուած հայրենեաց:

Այսօր աստի կը մեկնիք ի պ. Պօլսոյ, հոն մեր համարը տալու, և այն աստի թող Աստուծոյ և աղբին առջեւ ներկայանան այն ամեն աղբին, անձեր, որք թէ ի թիֆլիս և ի Պայազետ և թէ ի կարին և յիշատակ հայրենեաց օգտակար բարոյութեան ունեցան, փառքն ունեցան:

Բաւական չէ, որ տեղիս հասարակութեան համարեալ ամբողջութեամբ առում է ձեռք և միւսին անպատմութեամբ, որովհետեւ անտի ու ձաճապետ իրաւունքը պաշտպանելու զէմ էր նոյն թաղութեան ձայնը: Բայց մենք կարծում ենք, որ երբեք անտի ձայնը չէր վճարել: Այս ապագին ընդհանուր հասարակութեան ձայնը այնպիսի նոր շանակութեան ունի, որ ոչ թէ ձեռք ժողովից, այլ ինչ ցանկանալ, կարող է քաղաքիցն էլ արարաբել, ուրիշ կարող էր զեր. հայրը ընդդէմ հասարակութեան ցանկութեան Պատմութեան իրաւունքը պաշտպանել:

Այլ ինչպէս մեր մի քանի խոսքին հարցնում ենք ձեռք, պարսն Առաջին, երբ ինչ այդպիսի անպատմութեամբ ընտրութիւն կարգաւորելու, որովհետեւ անտի ու ձաճապետ իրաւունքը պաշտպանելու զէմ էր նոյն թաղութեան ձայնը: Բայց մենք կարծում ենք, որ երբեք անտի ձայնը չէր վճարել: Այս ապագին ընդհանուր հասարակութեան ձայնը այնպիսի նոր շանակութեան ունի, որ ոչ թէ ձեռք ժողովից, այլ ինչ ցանկանալ, կարող է քաղաքիցն էլ արարաբել, ուրիշ կարող էր զեր. հայրը ընդդէմ հասարակութեան ցանկութեան Պատմութեան իրաւունքը պաշտպանել:

Այլ ինչպէս մեր մի քանի խոսքին հարցնում ենք ձեռք, պարսն Առաջին, երբ ինչ այդպիսի անպատմութեամբ ընտրութիւն կարգաւորելու, որովհետեւ անտի ու ձաճապետ իրաւունքը պաշտպանելու զէմ էր նոյն թաղութեան ձայնը: Բայց մենք կարծում ենք, որ երբեք անտի ձայնը չէր վճարել: Այս ապագին ընդհանուր հասարակութեան ձայնը այնպիսի նոր շանակութեան ունի, որ ոչ թէ ձեռք ժողովից, այլ ինչ ցանկանալ, կարող է քաղաքիցն էլ արարաբել, ուրիշ կարող էր զեր. հայրը ընդդէմ հասարակութեան ցանկութեան Պատմութեան իրաւունքը պաշտպանել:

Մի. Բարդիկ Մեղու լազարի... Կրկնորդում զայս հրատարակել համար.

Միւս օրը Վանի վարդապետ Պարտիկեցի:

15 Սեպտեմբեր:

Ս. Գալանեան զարդի հաշուաւորութիւնը

Ամսոյ 10-ին տեղի զի Սուրբ Գալանեան Հայ օրհարդայ Միջնակարգ ուսումնարանը կատարեց իւր իններորդ տարեւարձը:

Առաւ օտան ժամը 10¹/₂-ին ուսումնարանի աշակերտահայրը առաջնորդութեամբ վարժուհեաց և վարչութեան անահայրների մասն կեցիցին և Սուրբ Գալանեանի ներկայ լինելուց յետոյ նոյն կարգով վարժարանն ուսումնարանին նոր դասընթացը սովորականին դասընթացը դարձրած էր պատմութեանը և մի քանի ընտիր ձեռագործներով, որոնց մէջ ամենի ուղղութեամբ զարգաւ Հայաստանի քարտէս և Ռեպուբլիկ, որոնք արդարեւ զեղեցիկ էին թէ իւրեանց զարգացում և թէ կատարմամբ:

Մեծ բազմութիւն հրաւիրակներին հետեւեցին աշակերտահայր և բազմեցան պատրաստած արձուներէ վերայ: Չնայելով դասընթացի մեծութեանը զի ևս շատ հրաւիրակներ տարկուած մնացին զուրկ պատգամի վերայ:

Երբ տեղաւորեցան ամենը դասընթացի կից սենեակներու աշակերտահայրը ներկայեց իր կողմից երեցիկն «Ամենք նուիրեալ» շարականը և ապա ուսումնարանի զլուստի կատարելով արժ. Գարութիւն աւագ քահանայ Սուրբանեանը կարգաց մի համառօտ ծառ, որի մէջ ողջունելով հայրականներին շնորհակալութիւն յայտնեց նոցա համակրութեան համար գէպի օրհարդ կրթութիւնը և մասնաւորապէս գէպի Գալանեան ուսումնարանը: Ապա ցոյց այս համակրութեան արժ. ամենախոր իրեցի այն հանդիմանորդ, որ մեծ եղբարք Մարկիանոս, Աղբաւոր, Ռեփան և Բոլշակեան Ռոսիկեան ի յիշատակ ի

ին տեղաւորութեան ժողովը եկեղեցին, ընտրութիւնը տեղի երեք ժամ, մի ժամ էլ տեղի ձեր յանգնութիւնն և զուրկ վաղեկը, ուրիշ հազիւ հազ վերջացաւ ընտրութիւնը ժամը 3 ին և սկսուեցաւ ընտրութեան թիւերն ստորագրել, ինչորում եմ, զուրկ իրեցի զառեցեք, հազար հինգ հարիւր անձիք կարող են տղաւոյ կեցեցոյն արգան, որ ինքնին իրանց զար ստորագրելու, մեր կարծում ենք այդ քան անձիք ստորագրելու համար գէպի 24 ժամ էր հարկաւոր, որովհետեւ թուրքն էլ ձեր հեղինակի պէս հազար տուր մի րոպէի մէջ չէին կարող գրել, որովհետեւ արտադրել չէին և շատերն հազիւ հազ իրանց անուններն կարող էին ստորագրել, մանաւանդ մինչև առաջ այդ միջոցը մի ընտրութեան գոհուել որ անօթի ու ձառն մնալ, շատ բնական էր, որ թուրքն էլ մի րոպէ չուտ զուրկ գտուն էին աշխատում, Գլխաւորապէս այդ անօթի էր, որ ինչոցին մեծ քաղաքացիկց, որ միւս օրը ուղարկին մի նոյն թիւերը ստորագրելու համար, այդպէս էլ եղաւ, որ երեք տուր միջոցը անցանք էին 1016 անձիք, որոնցից 970-ը զարգանքներ, իսկ մնացածները փոխանակ ուրիշներ ստորագրուած:

Այլ ինչպէս մեր մի քանի խոսքին հարցնում ենք ձեռք, պարսն Առաջին, երբ ինչ այդպիսի անպատմութեամբ ընտրութիւն կարգաւորելու, որովհետեւ անտի ու ձաճապետ իրաւունքը պաշտպանելու զէմ էր նոյն թաղութեան ձայնը: Բայց մենք կարծում ենք, որ երբեք անտի ձայնը չէր վճարել: Այս ապագին ընդհանուր հասարակութեան ձայնը այնպիսի նոր

Սուպեր, զինն էլիք պատմեմ, որ
բարեմ հասնաւ. մեր քաղաքը մէկ զիւ մի
տէրտէր մը իր ազգականներով— մէկ զիւ
ինչ կուզէր նա իննէր, առաջնորդ էուզար
յուրս կենէր, ժամ կընէր, փաթապուկ կը
վարձէր զուս կենէր, հոգաբարձու էր, կա-
ռավարութեան անպամ էր, մեծամեծ խնն-
դիքներէ գորդ էր, Եօլմըվիքտայ պատկերի
վաղը իրան ձնաքն էր (զանձապաշու թիւն
էստ կոյրէր), հրաշադար էր— աւաքախ
զաննիք տղէք մէկն սարկուսագի, տէրտէրի,
չինտիլիկի տղայ ինչէնք, անձնը կեննցնէր,
մէկ խաղաղութեան ինչ ձնաքնէ կուտար.
Գլաւաղ իրեն թաւր գեալուրովը իր ձնաքն
էր, գրադն էլ ինքն էր ճգողն էլ, չորեւոր

